

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3046/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Grád András ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzése megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze. Az indítványozó édesapa házassága 2017-ben történt felbontását követően két kiskorú gyermeke felett gyakorolja a szülői felügyeleti jogot. 2019. novemberében az egyik kiskorú gyermekkel való kapcsolattartás végrehajtása iránt terjesztett elő kérelmet a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatalánál (a továbbiakban: elsőfokú hatóság), ugyanis 2019. október 18-a és 20-a között az édesanyával meghíusult a kapcsolattartás. Az elsőfokú hatóság e kérelmet HB-03/GYÁM/00112-2/2020. számú végzésével elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal HB/11-SZGY/00197-1/2020. számú végzésével az elsőfokú hatóság fenti végzését helybenhagyta. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú gyámhatóság döntését arra alapozta (vagyis azért utasította el indítványozó kérelmét), hogy az édesanya önhibája a kapcsolattartás elmaradásával összefüggésében nem állapítható meg. Az indítványozó ezt követően keresetlevelet nyújtott be a Debreceni Törvényszékhez, amely 10.K.701.674/2020/14. számú ítéletében azt elutasította. Döntésének indokolásában megállapította, hogy azt a hatósági mérlegelést, amely az önhiba hiányát azért állapította meg, mert a kapcsolattartásra jogosultnak munkaügyben el kellett utaznia, nem találta jogszabálysértőnek. Értékelt továbbá, hogy a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 2020. március 1-jéig hatályos 33. § (2) bekezdése szerinti „ismételtség” követelménye nem áll fenn, ugyanis az édesanya mindösszesen egy időpont tekintetében mulasztotta el az egyeztetést. A Debreceni Törvényszék tehát az önhibát ebben az egy elmulasztott időponttal kapcsolatos egyeztetés elmaradásában látta, hivatkozott ugyanakkor a Gyer. szerinti feltételre, amely szerint ez akkor vezetett volna a gyermek fejlődésének veszélyeztetéséhez, „ha a kapcsolattartásra jogosult vagy a kapcsolattartásra kötelezett a kapcsolattartást rendező egyezségben, illetve a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltaknak önhibájából ismételten nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja a zavartalan kapcsolattartást”. Mivel korábbi hatósági döntések nem állapítottak meg az édesanyára vonatkozó önhibát, így a Debreceni Törvényszék az ismételt önhiba fennállásának jogszabályi követelményét nem állapította meg.
- [3] A Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta. Végzésének indokolásában a Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjára hivatkozással megállapította, hogy nem lát „olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely indokoltá tette volna a felülvizsgálati eljárás lefolytatását”. Az a tény ugyanis, hogy a Debreceni Törvényszék ítélete és a korábban született hatósági döntések „részben más jogalapon nyugszanak” nem indokolja felülvizsgálati eljárás lefolytatását. Az indítványozónak azt a felvetését, hogy a Debreceni Törvényszék olyan körülményt is értékelt döntése meghozatala során, amelyet a Gyer. szerint nem kellett volna, nem eljárási – vagyis a felülvizsgálati kérelem alapjaként megjelölt Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alá tartozónak –, hanem anyagi jogi értelmezés körébe tartozónak minősítette.
- [4] Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Panaszának lényege, hogy a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjának végzésben megjelenő, szűkítő értelmezésével kiüresítette a bírósághoz fordulás jogát, valamint jogorvoslathoz való jogát. A Kúria végzésében kimondta, hogy

a Debreceni Törvényszék ítélete jogszabálysértő, mert olyan körülményt is értékelt, amelyet a Gyer. szerint nem kellett volna. A Gyer. ugyanakkor mind anyagi jogi, mind eljárásjogi szabályokat tartalmaz, „a Kúria tehát olyan eljárásjogi többlétszabályt épített be a sérelmezett döntésbe”, amely az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében deklarált magánélethez való jogot sérti. A Kúria döntése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványát, a bírósághoz fordulás jogát is sérti az indítvány érvelése szerint, ugyanis érdemben nem bírálta el indítványozó ügyét, „kizárólag formailag vizsgálta”. Végül a Kúria támadott végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot is sérti, hiszen „megállapította a jogszabálysértést, azonban azokat érdemben nem volt hajlandó vizsgálni”. Tehát „jogorvoslat nélkül hagyta a relatív eljárási szabálytalanságokat és az anyagi jogi hibákat”. Így kizárólag a befogadási szempontok vizsgálatával a jogorvoslathoz való jog csak látszólag érvényesült.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott kúriai végzés 2021. április 21-én kelt, a panaszt pedig 2021. június 21-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az indítványozó jogi képviselője.
- [7] Az ügyben érintett bírósági végzés alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik és a perben részt vett felperesként érintettnek minősül.
- [8] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy felülvizsgálati kérelme befogadásának visszautasítása alaptörvény-ellenesen, a magánélethez való jog, a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog sérelmét okozva történt.); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Kfv.III.37.327/2021/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott végzés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvényellenességét és semmisítse meg azt.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [10] Az Alkotmánybíróság e két törvényi feltétel meglétét az indítványban hivatkozott, sérelmesnek vélt alapjogok vonatkozásában a következők szerint vizsgálta.
- [11] Az indítvány elsőként az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánélethez való jog sérelmére hivatkozott. Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy részletesen kimunkált gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének kapcsolattartásra vonatkozó tartalmát illetően, amelyet 3067/2021. (II. 24.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) részletezett, feltárva annak összefüggését az Alaptörvény XVI. cikkével (Indokolás [32]–[40]). E döntésében az Alkotmánybíróság a kapcsolattartáshoz való jogot az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből levezetve, mint a kapcsolattartásra jogosult, gyermektől külön élő szülő és a gyermek alapjogát értelmezte. Jelen alkotmányjogi panasz benyújtója – mint a kapcsolattartásra kötelezett, a gyermekkel együtt élő szülő – az Abh.-ban rögzített értelmezéshez képest nem vetett fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [12] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét azért állítja az indítvány, mert a Kúria nem eljárásjogi, hanem anyagi jogi értelmezés körébe helyezte az indítványozó által a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazott „szabálysértést”, az indítványozó tehát bírói mérlegelés körébe tartozó kérdést kifogásol. A Kúria végzésének indokolásában kitért arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogalapjának, vagyis a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontjának keretében nem vizsgálható a felülvizsgálati kérelem felvetése, így azt a Kp. 117. § (4) bekezdése alapján az indítványozónak indokolnia kellett volna. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag

- törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]}. E gyakorlat alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése jogszerű, megalapozott volt-e. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [13] Az indítványozó azonos indokok alapján állítja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése, vagyis a bírósághoz fordulás joga és jogorvoslathoz való joga sérelmét (lásd: indítvány 7. oldala), így az Alkotmánybíróság ezt együtt vizsgálta. Az indítványozó ennek keretében azt sérelmezte, hogy a Kúria nem foglalkozott érdemben a kérelmével, hanem azt megelőzően annak befogadását vizsgálta.
- [14] Az Alkotmánybíróság előjáróban utal arra, hogy az indítványozó a bírósági eljárástól nem volt elzárva, hiszen keresete alapján a Debreceni Törvényszék 10.K.701.674/2020/14. számú ítéletében elvégezte az ügyében született hatósági döntések törvényességi vizsgálatát. A bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége önállóan a rendkívüli perorvoslati kérelemmel összefüggésben nem vethető fel {vesd össze: 3033/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [15] A Kúria befogadást megtagadó végzését érintő panaszokkal összefüggésben is következetes az alkotmánybírósági gyakorlat a következők szerint. Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog csak a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, és nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra, így nem hozható összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel {lásd például: 3203/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [10]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [15]}. Utal végül az Alkotmánybíróság arra is, hogy gyakorlatában „annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, jelen ügyben nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítvány pedig ezen túlmenően is kizárólag olyan törvényértelmezési (a jogszabálysértés kúriai minősítése) kérdéssel támasztotta alá a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és jogorvoslathoz való jog állított sérelmét, amelyek értékelése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.
- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2692/2021.

